

Wim Drees seminar:

Begrotingsbeleid

21 januari 2025

Roel Beetsma

Universiteit van Amsterdam

Voormalig lid Europees Begrotingscomité (EFB)

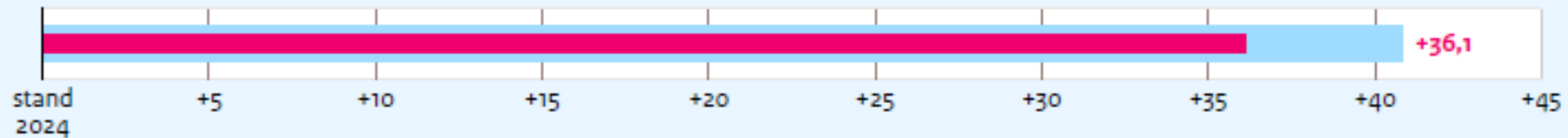
Hoofdlijnenakkoord: uitgaven- en lastenbeeld

Budgettair overzicht van het hoofdlijnenakkoord PVV, VVD, NSC en BBB, in mld euro (prijzen 2024)

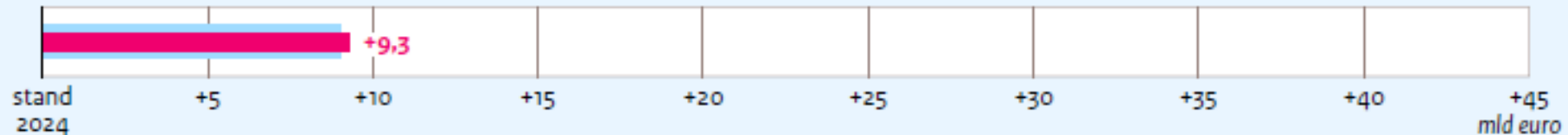

Overzicht 2028

Totale overheidsuitgaven (in mld euro)   ■ verandering basispad   ■ totale verandering (basispad + hoofdlijnenakkoord)

Totale beleidsmatige lasten (in mld euro)

Overheidsuitgaven 2028

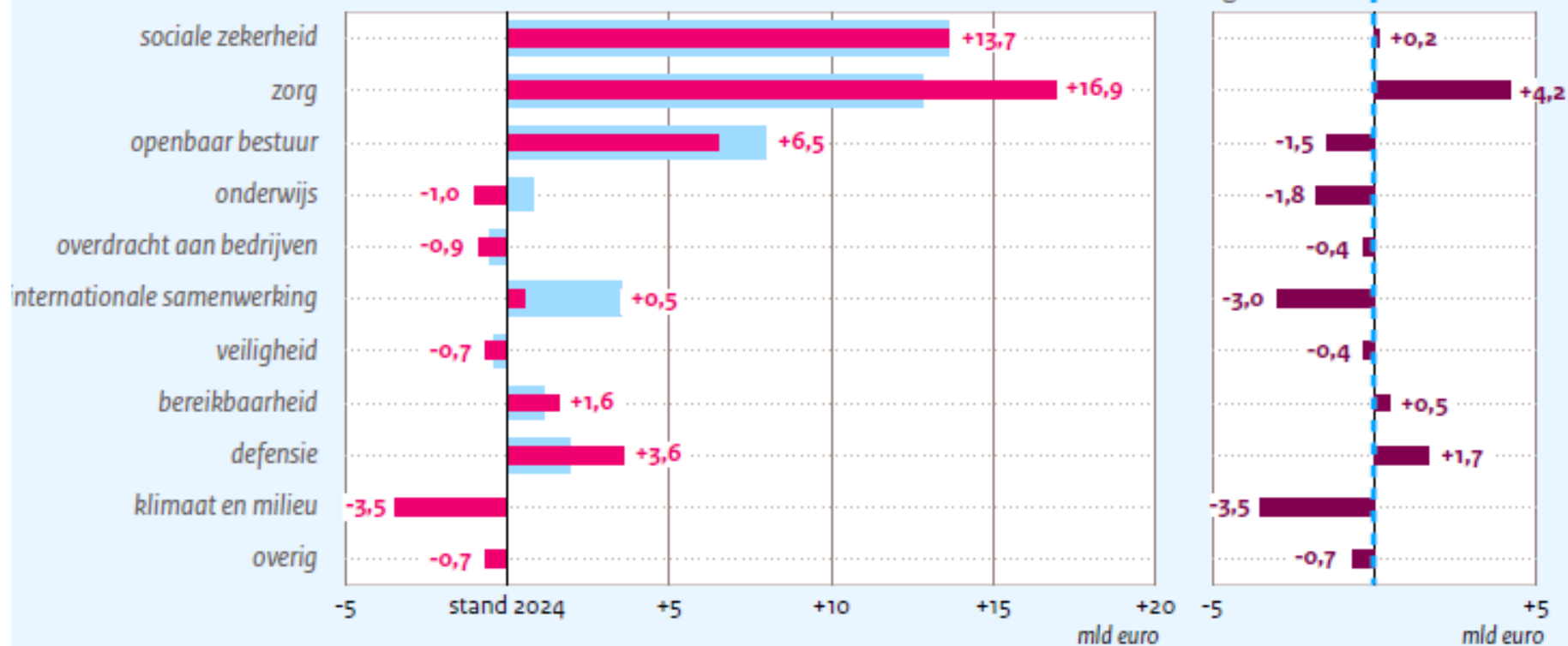
verandering basispad

totale verandering (basispad + hoofdlijnenakkoord)

effect hoofdlijnenakkoord

basispad

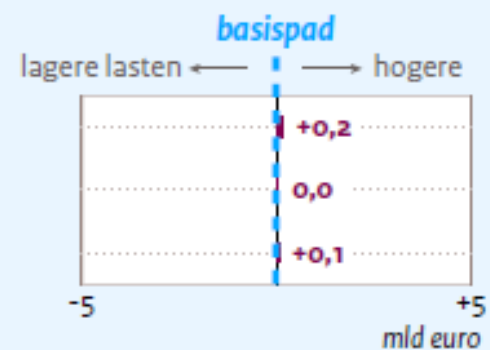
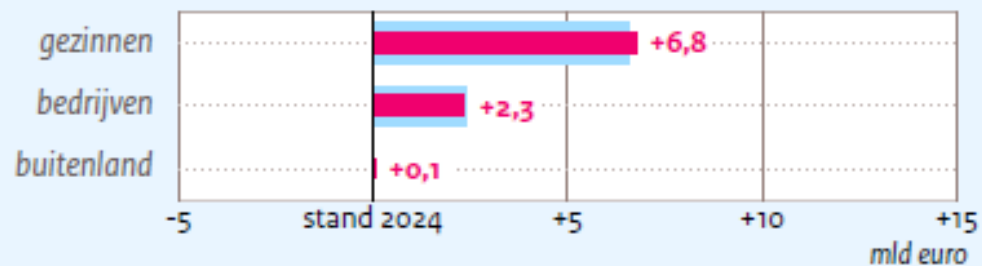
minder uitgaven ← → meer

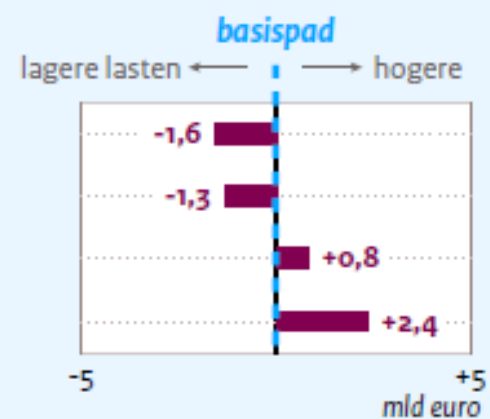
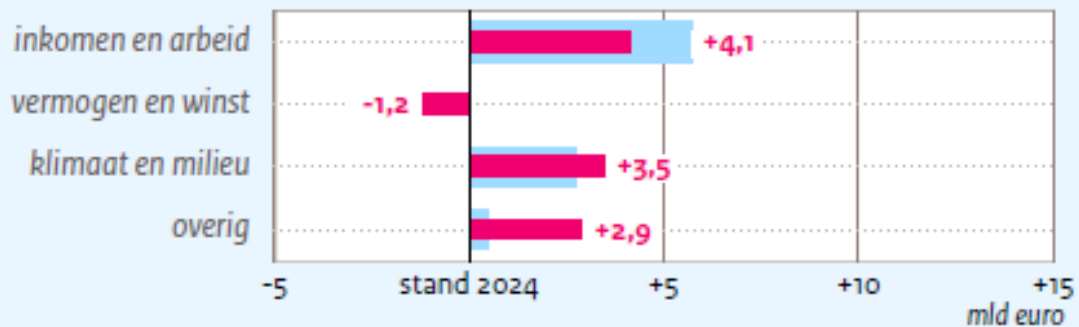

Lastenverdeling 2028

Verdeling naar groep

Verdeling naar categorie

	Basispad		Netto-intensivering beleidspakket	Beleidspakket + basispad	Basispad	Beleidspakket + basispad
	2024	<i>mld euro</i> 2028	<i>mld euro</i> 2028	<i>mld euro</i> 2028	<i>% per jaar</i> 2025-2028	
Sociale zekerheid	128,7	142,3	0,2	142,4	2,5	2,6
Zorg	106,3	119,1	4,2	123,3	2,9	3,8
Openbaar bestuur	91,5	99,5	-1,5	98,0	2,1	1,7
Onderwijs	55,3	56,2	-1,8	54,4	0,4	-0,4
Overdrachten bedrijven	22,5	22,0	-0,4	21,6	-0,6	-1,0
Internat. samenwerking	19,2	22,7	-3,0	19,7	4,3	0,6
Veiligheid	20,4	20,0	-0,4	19,6	-0,5	-0,9
Bereikbaarheid	12,4	13,5	0,5	14,0	2,2	3,1
Defensie	17,2	19,1	1,7	20,8	2,7	4,9
Klimaat en milieu (a)			-3,5	-3,5		
Overig (a)			-0,7	-0,7		
Totaal uitgaven	473,5	514,3	-4,7	509,6	2,1	1,9

	2025	2026	2027	2028
				% bbp
EMU-saldo				
Basispad	-2,1	-3,3	-2,6	-3,2
Initieel effect beleidspakket	-0,7	0,0	0,2	0,4
Doorwerkingseffect beleidspakket	0,0	0,0	0,2	0,2
EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-2,8	-3,3	-2,2	-2,7
Structureel EMU-saldo (a)				
Basispad	-1,6	-2,8	-2,1	-2,7
Effect beleidspakket	-0,7	-0,1	0,3	0,5
Structureel EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-2,3	-2,9	-1,8	-2,2
EMU-schuld				
Basispad	48,1	49,6	50,5	52,2
Effect beleidspakket	0,5	0,7	0,2	-0,4
EMU-schuld inclusief effect beleidspakket	48,6	50,3	50,7	51,8

Enkele conclusies

- Effecten hoofdlijnenakkoord ten opzichte van basispad lijken beperkt – effecten zitten met name in compositie:
  - Zorg flink meer
  - Minder voor onderwijs: slecht voor toekomstig groeivermogen
- Houdbaarheid overheidsfinanciën lijkt geen probleem in de komende kabinetsperiode
  - Merk op dat ramingen met grote onzekerheid zijn omgeven, bijvoorbeeld vanwege mogelijke onderuitputting van beschikbare middelen – expertgroep werkt hieraan
  - Er is goede kans op noodzaak hogere (investerings)uitgaven, met name defensie en energietransitie
- Feitelijke en structurele tekorten aan hoge kant (EC meer optimistisch voor 2025):
  - maakt het lastig andere EU-landen “bij de les te houden”
  - Beperkt ruimte voor stabilisatie bij onverwachte economische terugslag

Eerste budgettair-structurele middellange termijn plan

- Doelen: houdbare schuld en investeringen en hervormingen
- Een operationele indicator (net primary expenditure indicator)
- Landen leveren budgettair-structurele middellange termijn plannen aan
- Plannen moeten laten zien hoe ze EU prioriteiten adresseren: eerlijke en groene digitale transitie; sociale en economische veerkracht; garanderen van energie zekerheid; waar nodig opbouw defensie capaciteit
- Plannen behelzen een periode van 4 jaar – verlenging naar maximaal 7 jaar op voorwaarde van bevordering potentiële groei en veerkracht, budgettaire houdbaarheid, tegemoetkomen aan EU prioriteiten, landspecifieke aanbevelingen en investeringen
- Nederlandse plan afgewezen vanwege niet voldoen aan uitgaven limiet: materieel niet substantieel, wel politiek ongewenst

Eerste budgettaire-structurele middellange termijn plan

- Tabel Nederlandse plan (cijfers nominale groei)
- Hoge uitgavengroei door “te lage” uitgaven in 2023 (zie p.7 van plan)?
- Nederlandse plan afgewezen vanwege niet voldoen aan uitgaven limiet: kennelijk heeft Commissie vertekening door basisjaar 2023 niet geaccepteerd

Tabel 1a. Jaarlijkse en cumulatieve groei van de netto primaire uitgaven zoals gepland

	2024	2025	2026	2027	2028
	%g	%g	%g	%g	%g
CPB: Groei van de netto primaire uitgaven per jaar – verwacht	6,9	6,8	3,5	2,1	4,3
CPB: Groei van netto primaire uitgaven cumulatief – verwacht	6,9	14,1	18,1	20,7	25,9
Europese Commissie: Groei van de netto primaire uitgaven per jaar – technische informatie	6,6	3,5	3,3	3,0	3,0
Europese Commissie: Groei van de netto primaire uitgaven cumulatief – technische informatie	6,6	10,3	14,0	17,4	20,9

Dank voor uw aandacht!